

11. årg. nr. 1 Marts 1999

GULDGÅSEN

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg Kommune

Generalforsamling

Lokalhistorisk forening holder generalforsamling mandag den 19. april klokken 19.30.

Generalforsamlingen holdes for første gang på Sydsjællands Museum i museets nyindrettede skolelokale, der ligger i den sydlige ende af museumsbygningen .

Dagsorden:

Valg af to bestyrelsesmedlemmer og en suppleant.

Tilpasning af vedtægter, forslag fremlagt på arkivet.

Punktet er en fortsættelse af sidste års forslag til vedtægtsændringer, der ikke kunne skabe fornødent flertal.

Det forslag, der nu forelægges, skulle tage højde for, at der ikke opstår misforståelser mellem lokalhistorisk forening og biblioteket, der ejer arkiv og arkivmateriale.

Endelig foreslås det at forhøje kontingentet til 100 kr. pr husstand og 75 kr. for personligt medlemskab.

Konsulent Heidi Pfeiffer vil i forbindelse med generalforsamlingen orientere om nye initiativer for arkiver i amtet.

Det vil endvidere blive forsøgt at fremskaffe nogle gamle smalfilm fra Vordingborg, som vil blive vist i forbindelse med generalforsamlingen.

Deltagere bedes medbringe kaffe og brød.

Garnisonen i Vordingborg

Flytning og nedlægning af kaserne er ikke noget nyt fænomen. Da Vordingborg kaserne blev bygget i 1912-13 var det fordi 5. regiment blev flyttet hertil fra Nyborg

Den nuværende garnison i Vordingborg blev oprettet i 1913, da 5. regiment blev overflyttet fra Nyborg hertil.

Garnisonen modtog sit første rekruthold på 440 mand af 19. bataillon den 25 april, men da var kasernebygningerne endnu ikke færdige, så soldaterne indkvarteredes forskellige steder i byen.

Korporalskolen fik således til huse på Henrikseje ved Københavnsvej, og en del menige blev indkvarteret i Masnedsund.

Men allerede inden mandskabet kom til Vordingborg blev våben og udrustning til brug ved mobilisering flyttet hertil, og der blev i hast af Vordingborg Tømmerhandel opført to depotbygninger på Nørregade, nr. 20 og 22.

Bygningerne ligger der stadig og bebos nu af private.

Den første garnisonskommandant og regimentschef var oberst Giersing.

En følge af oprettelsen af garnisonen var i øvrigt, at Vordingborg også, i 1917, fik sit første sygehus, fordi forsvaret også stillede krav om et garnissionssygehus.

Men Vordingborg har været garnisonsby langt tidligere.

Rytteriet i 1717

Frederik den Fjerde, der havde en særlig forkærlighed for rytteriet og elskede synet af det fremstormende kavalleri, oprettede i 1717 det vordingborgske rytterdistrikt og indrettede i den forbindelse Vordingborg slot til rytterkvarter.

Alle bestående stalde og lader på slottet og i de nærmeste omgivelser blev ombygget til rytteriets heste.

En fortegnelse over lokaliteterne hentet i Kleins: Vordingborgs Købstads Historie, viser rytteriets indkvarteringsmuligheder:

1. Det gamle slot som til 18 baraqer er opteret og indrettet, består i tre etager med en trappe til opgang.

2. Beriderhuset, som til seks logementer er oprettet.

3. Hollenderhuset, senere Gammelgård; som af fire længer er indrettet til 16 baraqer, deraf er 31 fags hus af nyt opbyggt.

4. Ridehuset som til stald er indrettet, ialt 108 spieeltov, deraf

72 spieltove, de øvrige forhen stående.

5. Gule hoppestald indrettet på 41 spieltove.

6. Grå hoppestald til 22 spieltove.

7. Foele stalden indrettet på 26 spieltove

8. Den lange koe-stald, herudi er indrettet 113 spieltove

9. Den øverste lahde, som er udi begge sider indrettet med spieltove i to rader, ialt for 56 heste.

10. Den nederste lahde, som i den ene side er indrettet til 32 spieltove.

Dertil kom to nye baraquer, " som af gammelt tømmer materialer og andre gammel muur materialer er opbyggt.

Man må nok sige, tiden taget i betragtning, at det har været en forlægnings, der har kunnet måle sig med den nuværende, og man kan forestille sig i hvilket omfang de mange krigsfolk og deres koner har præget bybilledet.

Soldaterne var i øvrigt ikke særligt velsete i byen. En del af dem var gift, og for at forbedre deres udkomme fik de tilladelse til at udføre mindre håndværksarbejder for byens borgere, og indgik hermed i en ublu konkurrence med byens faste håndværkere.

Omkring 1720 var der i Vordingborg fem kompagnier under ledelse af oberst Christoff. Sigism. Galkowsky. Hvert kompagni bestod af ca 100 mand, hvortil, stadig ifølge Klein, kom deres kvinder.

Hver femte var soldat

Det blev let til 5-600 personer i den lille by der kun havde få tusinde indbyggere.

Senere, i 1776, byggedes en decideret rytterstald på Algade, nu Algade 38. Bygningen var af en anelig størrelse, 65 alen lang og 21 alen i dybden. Der var stald forneden og fægtesal og fourageoplag på første sal.

Stueetagen var så høj, så rytterne kunne ride ind i stalden.

Bygningen, som var i bindingsværk, var dog af ringe karakter, og da det hele brændte i 1846, var der vist ingen der græd over det.

Det lykkedes at redde hestene der blev lukket ud på gaden, hvor de senere blev indfanget. Flere måtte dog hentes så langt væk som i Barmosen.

Mange år senere blev bygningskomplekset overtaget af Vordingborg Trælasthan del, og det pryder stadig Algade, som en af gadens få monumentale bygninger, nu indrettet med forretninger.

Efter krigen i 1864 blev Vordingborg opgivet som garnisonsby, og den 13 oktober 1866 forlod rytteriet for stedse byen.

udgives af
Lokalhistorisk
Forening for
Vordingborg
Kommune
Ansv. redaktør:
Verner Jensen
Tryk: Biblioteket
ISSN 0905-1171

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg Kommune

Foreningen har til formål at vække og nære interesse for egnens historie, at indsamle, registrere og på betryggende måde bevare lokalhistorisk materiale og gøre det tilgængeligt for interesserede.

Bladet udkommer fire gange om året. Det udsendes til medlemmer og fremlægges på biblioteker o. lign.

Foreningen har til huse i lokalarkivet, Glambæksvej 3, hvor der er åbent tirsdag fra kl. 13.00 - 17.00 og torsdag og fredag fra 10.00 - 12.00

Foreningen er oprettet 10/12 1987.

Medlemstal ca. 120.

Kontingent: Personligt: 60 kr. pr. år.
Husstand: 90 kr. pr. år.

Indmeldelse sker ved henvendelse til medlemmer af bestyrelsen.

Foreningens adresse:

Lokalhistorisk Forening for
Vordingborg Kommune

Ingemannsvej 9

4760 Vordingborg.

Giro: 2 52 89 91

Bestyrelse:

Preben Jensen(formand) 55370362

Kurt Hansen (kass.) 55344171

Robert Harvest(sekr.) 55985258

Verner Jensen 55377056

Grethe Wich 55374120

Knud Jensen (suppl.) 55370669

Viggo Zuschlag (suppl.) 55371428

Arkivar Åse Rabjerg 55370638

Vidste du ?

At første teaterforestilling der spillede i Vordingborghallen i 1951 var "De røde heste" af den dagsaktuelle Morten Korch.

Forfatteren overværede selv forestillingen og blev hentet ved stationen i hestevogn forspændt to flotte røde Frederiksborgheste.

□□□

At flagstangen på ruinterrænet, hvor der flages på alle nationale mindedage, blev skænket af Danmarkssamfundet, da Dannebrog i 1919 fyldte 700 år.

□□□

At den første folketælling i Danmark fandt sted i 1769, men at det egentlig kun var en sammen-tælling af personer uden notering af navne.

□□□

At de første tællingers resultater blev holdt hemmelige i mange år. Et lands militære styrke afhang af det antal voksne mænd, man kunne stille, og folketællingernes oplysninger blev anset for vigtige militære hemmeligheder.